

Verslag 4 juni 2024 - Co-creëren sessie 4

Kennisplatform Leefbaar en Kansrijk Groningen

Deze sessie was de vierde in een reeks co-creatie bijeenkomsten. Het Kennisplatform organiseert dit om de wisselwerking tussen dagelijkse praktijk, onderzoek en beleid over de gaswinningsproblematiek te stimuleren. In dit verslag geven we een korte samenvatting van de bijeenkomst en benoemen we de belangrijkste opbrengsten van de werksessies. De interactieve middag werd geleid door Alice Faber en muzikante Annemarie de Bie zorgde voor muzikale begeleiding. Gijs Aslander (Ondersteunend Bureau Gaswinning van de provincie Groningen) opende de middag en benadrukte het belang van momenten van reflectie op de dagelijkse praktijk van de professionals werkzaam in het aardbevingsdossier.

In gesprek met de kennisambassadeurs

Het Kennisplatform had vier professionals, die elk op hun eigen wijze een inspirerende aanpak en inzichten hebben, gevraagd om aanwezig te zijn tijdens de bijeenkomst als 'kennisambassadeur'. Tijdens het eerste gedeelte van de middag ging Alice in gesprek met de vier kennisambassadeurs over hun werk in het aardbevingsdossier. De kennisambassadeurs waren Yvonne Wiltjer (IMG), Otto Prohl (NCG), Ellouise Sybenga (Gemeente Het Hogeland) en Jurgen van Tolie (Gemeente Eemsdelta). Ze vroeg hen naar hun belangrijkste inzichten in het werk, hoe zij proberen verandering in gang te zetten en hoe ze plezier houden in hun functie. Vervolgens kregen de deelnemers de kans om vragen te stellen en ideeën uit te wisselen over hun ervaringen. Dit kon met de kennisambassadeurs maar ook met de andere deelnemers. Annemarie schreef, ter plekke, voor elke ambassadeur een liedje. Deze vind je onderaan het verslag.

Een algemene deler in de gesprekken met de kennisambassadeurs was, dat ze alle vier zien dat het vertrouwen tussen inwoners en de overheid geschaad is en dat ze het belangrijk vinden om **vertrouwen op te bouwen**. Dit doen ze door **persoonlijke contactmomenten** waarin ze luisteren naar inwoners, zich aanpassen aan de behoefte van inwoners en door het inzetten van kunst en cultuur. Hieronder geven we een beknopte toelichting op het werk en de verhalen van de vier kennisambassadeurs.

Yvonne Wiltjer werkt bij het IMG aan het door haar opgezette 'Inwoners bereiken via inwoners'. Dit is een aanpak om doelgroepen te bereiken via de samenleving zelf, bijvoorbeeld om hulp te bieden bij het indienen van schademeldingen, het aanvragen van immateriële schadevergoeding en het oplossen van andere vraagstukken. Hoewel er in de dorpen fysieke steunpunten zijn waar bewoners terecht kunnen met allerlei vragen, merkt ze dat niet iedereen hier gebruik van maakt. Daarom heeft Yvonne een proactieve, persoonlijke aanpak opgezet waarbij signalering van problematiek via het netwerk en kenniskring van inwoners zelf gaat. Dit maakt de aanpak ook kwetsbaar vanwege de afhankelijkheid van de zorg die mensen hebben voor hun sociale omgeving. Eerlijkheid, geduld en tijd zijn voor Yvonne belangrijke elementen in haar werk, naast het vieren van de kleine successen.

Otto Prohl is bij de NCG uitvoerend projectleider van een sloop- en nieuwbouw traject in Loppersum. In zijn werk kijkt hij breder dan zijn takenpakket en luistert hij niet alleen naar de direct getroffen bewoners maar ook naar de omwonenden die veel last kunnen hebben van de bouwwerkzaamheden. Om hier aandacht aan te geven heeft hij een wekelijkse inloopmiddag in Brasserie Meer in Loppersum, waar omwonenden hun vragen en zorgen kunnen delen over de overlast en schade door de bouwwerkzaamheden. Indien nodig, onderneemt hij actie om aan de

zorgen tegemoet te komen, zoals het bieden van tijdelijke huisvesting. Het geeft hem voldoening wanneer hij aan bewoners, ondanks alle uitdagingen, oplossingen kan aandragen en als bewoners aangeven dat ze het fijn vinden dat er eindelijk een eind in zicht is.

Ellouise Sybenga werkt als aardbevingsconsulent en helpt hierin inwoners met hun individuele casussen. Ze staat mensen bij die zich bevinden in onveilige situaties (AOS meldingen) en die vastlopen in het systeem. Samen met de inwoner kijkt ze naar het verleden, heden en de toekomst om problemen te identificeren en passende hulp te zoeken. Ellouise merkt dat het belangrijk is om menselijker in de maatschappij te staan en te luisteren zonder oordeel. Als ervaringsdeskundige weet ze zelf hoe het voelt als er niet naar je geluisterd wordt. Ellouise vertelt dat het meest bevredigende van haar werk is als mensen laten merken dat ze blij zijn dat je tijdens gesprekken met instanties aansluit en er gewoon bent.

Jurgen van Tolie is projectleider van het culturele programma 'Mijn Thuis Mijn Verhaal – in de wijk'. Dit programma is voortgekomen uit het project 'Mijn Thuis Mijn Verhaal' (2019-2021) dat gericht was op kinderen van verschillende scholen in de voormalige gemeente Appingedam. Het huidige programma richt zich op de wijken en dorpen van de gemeente Eemsdelta om alle inwoners, van jong tot oud, te betrekken bij sociaal-artistieke projecten. Jurgen werkt hiervoor samen met artistieke makers die actief zijn in verschillende dorpen waar de versterking de gemeenschapszin ontwricht. De projecten hebben als doel om, via kunst en cultuur, de veerkracht en wendbaarheid van de inwoners te versterken en de sociale cohesie en gemeenschapszin te behouden en te herstellen. Zo is het programma actief in Zeerijp en Delfzijl-Noord en betrokken bij de feestweek in Loppersum, evenals bij de buurtactiviteit Klankhutten bouwen, in de wijk Opwierde in Appingedam. Jurgen ziet kunst en cultuur als een sociale tussenruimte waar mensen op adem kunnen komen. Hij beschouwt het als een middel om ontmoetingen te faciliteren, kansen te creëren en gesprek en interactie te stimuleren.

Werkssessie: het verbeteren van sociale cohesie

Na de pauze startte de creatieve werksessie. De deelnemers zijn in drie groepen verdeeld om te werken aan het thema 'sociale cohesie', zowel binnen dorpen en wijken als tussen professionals om de samenwerking te verbeteren. Voorafgaand aan het brainstormen over ideeën voor het verbeteren van de sociale cohesie, hebben de deelnemers succesfactoren en mogelijke oplossingen binnen hun werk met elkaar gedeeld. Hieronder staan de meest genoemde punten door de deelnemers:

- Integraal/domeinoverstijgend samenwerken
- Samenwerking (tussen Rijk en regio en tussen gemeenten, instanties zoals NCG en IMG)
- Verschil maken met kleine dingen zoals het vieren van kleine successen
- Meewerken aan nieuw vertrouwen
- Betrokkenheid
- Duidelijkheid
- Eerlijkheid
- Momenten van interactie
- Het toepassen van een menselijke benadering

Resultaten werksessie

Uit de vorige co-creatie bijeenkomsten bleek dat de deelnemers het onderwerp 'sociale cohesie' als belangrijk beschouwden, zowel tussen bewoners en in gemeenschappen als in de samenwerking tussen professionals. Daarom was de werksessie gericht op dit thema. Tijdens deze werksessie gingen de deelnemers, die in drie groepen verdeeld waren, met dit onderwerp aan de slag en bedachten ze gezamenlijk ideeën om samenwerking en cohesie te verbeteren. Vervolgens ging elke groep in verschillende rondes de ideeën van de andere groepen uitwerken of aanvullen. In de laatste ronde kwamen de groepen weer terug bij hun oorspronkelijke ideeën, om te zien hoe deze door de andere groepen waren aangevuld. Ze kozen hieruit de beste ideeën en presenteerden die aan de andere deelnemers.

De uitkomsten van de drie groepen heeft het Kennisplatform samengevat en staan hieronder beschreven.

Gebundelde uitkomsten 'verbeteren van de sociale cohesie onder buurtbewoners'

- Sluit aan bij bestaande sociale structuren in de wijk en bundel initiatieven.
- Faciliteer als overheid laagdrempelige ontmoetingen: geef inwoners budget en vrijheid om sociale cohesie te bevorderen, met als voorwaarde het verbeteren van participatie, ook tussen generaties in het dorp, wijk of gebied.
- Geef inwoners een stem
 - Dorps- en wijkvisies opstellen
 - Actief werven dorpsraden - ook jongeren
 - Betrek jongeren bij regionale toekomstplannen: ze trekken weg richting de grote kernen maar zijn van belang voor de sociale cohesie zoals bijvoorbeeld bij sportclubs of horeca. Voorkom overbelasting van scholen en jongeren
- Gebruik kunst en cultuur om te bouwen aan buurenrelaties en gesprekken te faciliteren:
 - Praatplaten/afbeelding maken waarop veel gebeurt en dat dient voor gemengde groepen als gespreksstarter
 - Maatjes project: inwoners aan elkaar koppelen. Met als doel om je buuren te blijven zien als mens
 - 'Mijn Thuis Mijn Verhaal - in de wijk' door de hele regio uitrollen
- Geef het resultaat van projecten de tijd: doe kleine dingen en hou dit lang vol.
- Geef erkenning voor de ontstane verschillen, bijvoorbeeld door:
 - Een zij-programma bij buurtactiviteiten om aandacht te geven aan deze verschillen
 - Groepsbegeleiding voor bewoners in versterking/schade processen
- Gebruik ruimtelijke inrichting ter bevordering van sociale cohesie.
- Investeer door middel van budget in het sociale domein en in kunst en cultuur om relaties op te bouwen.

Gebundelde uitkomsten 'verbeteren van de sociale cohesie onder professionals'

- Ontwikkel een duurzaam netwerk van professionals: investeer tijd, ruimte en budget in interne en externe (domeinoverstijgende) samenwerkingen om vertrouwen en sociale relaties te versterken.
 - Inwerkprogramma met buddy-systeem tussen gemeente, NCG, IMG, provincie en EZK voor gemakkelijk contact en het vinden van de juiste persoon
 - Integraal team vanuit verschillende gemeenten
 - Themabijeenkomsten eventueel ook met bewoners
 - Eén keer per week verschillende disciplines en professionals bij elkaar zetten
 - Geef professionals de mogelijkheid tot intervisie (organisatie-overstijgend) en trainingen in een co-creatie setting
 - Werkbezoeken, ook vanuit Den Haag, ter uitwisseling van kennis en ervaringen, zonder gevoel te verantwoorden
 - Binding: terugroep-actie om professionals hier te laten werken
- Ontzie bewoners door middel van '1 overheid, 1 contactpersoon, 1 gezicht': één platform gedachte waarbij bewoners centraal staan.
 - Een gedeelde werkplek voor samenwerking op locatie (gebiedsgericht)
 - 'Oude telefooncentrale' idee: achter de schermen meerdere organisaties, voor inwoners één aanspreekpunt voor vragen en problemen
 - Creëer een digitaal dossier per inwoner, met alle informatie van verschillende instanties, bijvoorbeeld via een gedeelde cloud omgeving
 - Duidelijke informatievoorziening richting bewoners: inzicht geven in de processen, bijvoorbeeld een soort 'checklist' voor bewoners voor de versterking
 - Verbeter de informatielijn tussen ambtenaren en zorg voor een effectieve doorstroming van signalen van inwoners naar Den Haag
- Een lobbyist voor de regio om belangrijke regionale vraagstukken op de politieke agenda te zetten.
- Inventariseer bronnen van onderlinge miskennis en breng deze onder de aandacht.
- Een cursus zingeving: professionals leren omgaan met bewoners.
- Wees bescheiden: vermijd het benadrukken van de eigen rol, omdat het samenwerking kan belemmeren.

Reflectie op de sessie vanuit het Kennisplatform

Tijdens de co-creatie bijeenkomst merkten we dat veel professionals zien dat het huidige systeem belastend is voor inwoners en dat er behoefte is aan een '1 overheid, 1 contactpersoon en 1 gezicht' aanpak. Besluiten om het systeem ongewijzigd te laten kunnen niet aangepast worden maar wel de omgang met inwoners. Hier was tijdens de sessie veel aandacht voor. Ook werd er gesignaleerd dat door alle nieuwe beleidswijzigingen en nieuwe maatregelen het dossier er ingewikkelder op is geworden, al helemaal voor inwoners zelf. De bijeenkomst onderstreepte ook het belang van het in contact brengen van professionals met elkaar. Kennisuitwisseling kan zo bijdragen aan het verder verspreiden van inzichten en begrip hebben voor elkaars werk.

Liedjes Annemarie de Bie

Yvonne

Ook een kleine trilling kan de druppel zijn
Van een emmer die al jaren overloopt
't zit niet in je koude kleren, maar in de muren van je hart
Maar toch vraag je niet waar je op hoopt
Hoe breek je door een barrière als je niet weet waar hij is
Hoe neem je drempels die je nog niet hebt gezien
Zoek een stem die kan vertalen, die kan horen wat je zegt
En die met mensen die je kwijt bent, weer verbinding legt
Zonder truukjes zonder dik doen
Voorbij de schaamte en de strijd
Wat je nodig hebt is menselijkheid
Eerlijkheid, geduld en...tijd

Otto

Wat kost een thuis?
Is dat meer dan stenen
voor het bouwen van een huis?
Wat er moet en wat er kan zijn soms het zelfde niet
Dan botst soms de ontwikkeling tegen storing en verdriet
Dan moet je bouwen,
bouwen aan verbinding
Je metselt nieuw begrip, tussen de harde stenen door
Dan ga je bouwen
bouwen aan een toekomst
Het kost wat maar dan krijg je, er nieuw vertrouwen voor

Ellouise

Ik ben wel van kantoor
En ik zie er netjes uit
Maar ik weet wel van verdriet
en steeds maar door
Ik kom jou niet overtuigen
Van hoge heren of de wet
En ik stap niet over jouw drempel
Ik sleep jou niet uit je bed
Ik zal hier zitten en niks zeggen
Zolang als jij dat wilt
Vertel 't maar hoe jij 't ziet
Of je 't nu mompelt, schreeuwt of huilt
Ik wil naast je staan
Samen komen we er uit
Totdat je goed terecht bent
En het dossier tevreden sluit

Jurgen

Zie je deze barst
een scheur dwars door mijn leven
Misschien vul ik hem met goud net als in China
Ik mag in een hoekje
beef-gedichten schrijven
Maar ik mag ook op een podium gaan staan
't is mijn huis en mijn verhaal
Ik mag het doen op mijn manier
't hoeft niet internationaal
't komt van mij, 't komt van hier
Het moet zingen wat wij zeggen
Het moet in onze kleur
't moet niet op een tekentafel
Maar bij ons voor de deur
Even weer op adem
Even uit de beving
Niet alleen maar overleven
Maar terug naar de beleving